

„NESTALI“ (2020.) – PRIKAZ SERIJE

AUTOR: Marko Paradžik¹

Redatelj serije Kristijan Milić poznat je po ratnim filmovima kao što su „Živi i mrtvi“ iz 2007. godine (usporedna radnja iz Domovinskoga i Drugoga svjetskoga rata gdje isti glumci tumače različite uloge branitelja/vojnika NDH) i „Broj 55“ (Domovinski rat). Scenarij serije od 4 posebno neimenovane epizode koja se emitirala na HRT-u ove godine potpisuje poznati voditelj kvizova Joško Lokas. Zapravo sve četiri epizode zajedno imaju karakter kontinuirane radnje. Serija je snimana u tehnici digitalnog formata, u domaćoj produkciji Clinica studio d.o.o. za HRT na čijoj je besplatnoj digitalnoj online platformi „HRT na zahtjev“ svakodnevno dostupna za gledatelje. Skupina branitelja u osvetničkom je lovu na četnika Ljubu kojega tumači Marinko Prga, koji se povlači iz Hrvatske prema Bosni. Glavne uloge branitelja igraju Goran Navojec (Prka), Bojan Navojec (Sikira), Filip Križan (Nervoza), Marko Cindrić (Gradski), Alan Katić (Delon), Vedran Živolić (Pape). Akcijske scene izmjenjuju se sa scenama napredovanja u eksterijeru krša i scenama druženja braće po oružju. Akcijske scene razrađene su borbama između vojnika

¹mag. iur., Dom hrvatskih veterana, Park stara Trešnjevka, 4, Zagreb, theodoraspara@gmail.com

u oružanom okršaju pa i još bolje razrađenim borbama prsa o prsa, što uvjetuje izmjenu sporoga i bržega ritma filma. Ne ću otkriti previše, no jedna scena borbe s nožem podsjeća na scenu borbe s jednakim hladnim oružjem u Spielbergovom filmu „Spašavanje vojnika Ryana“. Dijalozi između branitelja dobro su prožeti humorom i regionalnim razlikama koje dolaze do izražaja kroz dijalekt i klasičnu razliku sjever – jug. Imamo jednu onirističnu scenu, vjerojatno povezanu s PTSP-om, no bez iste se moglo, to jest da nema te scene, ništa bitno ne bi nedostajalo seriji. Alan Katić dobro igra ulogu vođe branitelja. Od zanimljivijih uloga posebno bih istaknuo šutljivoga snajperista zvanoga Pape, kojega igra Vedran Živolić, i misterioznu ženu koju igra Marija Škaričić. Uloga misteriozne žene odlično je scenarističko rješenje za tzv. deus ex machina u napetim situacijama i doima se kao vila iz stare hrvatske kolektivne svijesti. Vile su uvijek blizu smrti. Glazba koju potpisuju Andrija i Ivan Milić je je solidna i prati film, osim glazbe u sceni četničkoga derneka koji je možda mogao biti prikazan i s dozom više naturalizma kojega seriji zapravo ne nedostaje. Serija je s filmom „Broj 55“ slična zahvaljujući dojmu autentičnosti, odnosno ideji istinitosti koja je po svojoj prirodi u sprezi s idejom lijepoga. Tomu sigurno doprinosi činjenica da uloge vojnika nisu povijesne ličnosti, već obični ljudi (anonimnost pojačavaju nadimci uloga) pa se tako s njima lakše mogu poistovjetiti branitelji iz Domovinskoga rata.

Nekoliko pitanja postavili smo redatelju serije, Kristijanu Miliću.

Koji su strani i domaći ratni filmovi utjecali na Vas kao redatelja?

Kako ovdje nemamo mjesta za nabrojiti baš sve filmove, naj snažniji su dojam ostavili američki filmovi o Vijetnamskom ratu kojima sam bio zadivljen od malih nogu. „Apokalipsa danas“, „Lovac na jelene“, „Full Metal Jacket“ i „84 Charlie Mopic“ filmovi su koje bih preporučio svakom mladom redatelju koji se upušta u ratni žanr. Naravno, bilo je tu i mnogo drugih ratnih filmova, pa čak i serija. Treću epizodu serije „Braća po oružju“ smatram gotovo redateljskim priručnikom kada su u pitanju akcijske ratne scene.

Na kojim je sve lokacijama snimana serija Nestali i zašto ste izabrali baš te lokacije?

„Nestali“ su snimani na području između Starigrada Paklenice i Obrovca te u Baždarićima pored Paljuva. Na to smo se područje odlučili zbog adekvatnoga izgleda, kao i zbog blizine svih lokacija Starigradu iz kojega smo svakoga jutra kretali na snimanje. Druga ekipa (na čelu s Goranom Rukavinom) koja je mogla ići i dalje prema vrhu Velebita zapravo je snimila neke od najatrak-

Obitelj

tivnijih kadrova s dronom i dvojnicima glavnih glumaca koji su bili profesionalni vojnici.

Možete li ukratko usporediti svoje iskustvo sa snimanjem ratnih filmova „Broj 55“ i „Živi i mrtvi“ s „Nestalima“?

Snimanje televizijske serije uvijek je brže i svatko tko se prihvati takvoga projekta mora biti sklon kompromisima. Mjerna jedinica na filmu je kadar, a na televiziji scena. Dakle, kod filma se neka zahtjevnija scena snima i po nekoliko dana, a kod serije se nekoliko čitavih scena snima u jednom danu. To su osnovne razlike, no svako je snimanje specifično. „Živi i mrtvi“ i „Broj 55“ snimali su se u teškim uvjetima uglavnom zbog hladnoće, dok je kod „Nestalih“ vrućina bila najveći neprijatelj ekipe i glumaca. Jedna od meni najistaknutijih razlika jest nedostatak klasične scenske tehnike u „Nestalima“, koju nismo mogli koristiti upravo zbog brzine koju smo morali poštivati.

Koliko ste imali izravnih intervencija u scenarij Joška Lokasa, to jest koje su ključne razlike u odnosu na snimljeni film?

Najviše promjena bilo je na početku prve i na kraju posljednje epizode. No kako je Joško bio čitavo vrijeme prisutan na setu, sve su te promjene bile u dogovoru s njim i Goranom Rukavinom

koji je osim redatelja druge ekipe obnašao i funkciju dramaturga.

Koliko Vam je bitno da se serija „Nestali“ među braniteljskom populacijom percipira kao autentična i je li na Vašu režiju utjecalo osobno iskustvo iz Domovinskoga rata?

Percepcija i kritika braniteljske populacije svakako je najrelevantnija i meni osobno najvažnija. Vlastita iskustva najviše mi pomažu oko sveukupnoga dojma, jer iako je svako individualno ratno iskustvo drukčije (i po svakom bi se vrlo vjerojatno mogao snimiti film), vjerujem da je generalna atmosfera ono što povezuje sve vojne rodove i sva ratna područja.

Je li Vam zahtjevnije snimati akcijske scene ili scene interakcije braće po oružju kada nema akcije? Koliko glumcima dopuštate improvizaciju?

Scene akcije iziskuju dužu pripremu na svim razinama i duže se snimaju, jer su nerijetko mnogo raskadriranije od dijaloških. Dijaloške su scene opet zahtjevne na drugi način, ali ponajviše glumački. Improvizaciju podržavam, jer sam joj i sam često sklon, bilo da je riječ o inspiraciji ili o nuždi.

Za kraj, dodat ćemo citat veterana Prvoga i Drugoga svjetskoga rata koji bezvremenski dobro opisuju bratstvo među Hrvat-

skim braniteljima stvoreno ratom i prikazano u ovoj seriji: „Mi smo došli iz fakulteta, školskih klupa i tvornica, i nakon kratkih tjedana treninga, povezali smo se u veliku entuzijastičnu grupu. Odrasli u doba sigurnosti, dijelili smo žudnju za opasnosti, za izvanrednim iskustvom. Bili smo prožeti ratom.“ Ernst Jünger, „In Stahlgewittern“

